

合作

KinaNytt #3 2015

Affärer
Analyser
Intervjuer
Krönikor
Referat

Utgivare:
Sweden-China
Trade Council

Civilsamhället under attack
Reformpolitiken – på frammarsch eller tillbakagång?
Svensk offensiv för gröna näringar

På marsch för Kina

Kina firade 70-årsdagen av andra världskrigets slut med en stor militärparad i Peking. Det var den 3 september 1945 som Japan kapitulerade. Militären visade upp flera nya kinesiska vapen – utan någon rysk import denna gång. President Xi Jinping avslöjade att styrkorna ska minska med 300 000 soldater, men betonade att detta är en del av en kraftfull modernisering av försvaret. Bland gästerna fanns ryske presidenten Vladimir Putin och FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon, däremot inga ledare från västerlandet. Reaktionen på paraden bland kineserna varierade från stolthet till ironiska kommentarer, enligt de första reaktionerna på kinesiska internet.

INTRODUCING A NEW SENSE OF FLYING ON BOARD THE NEW FINNAIR AIRBUS A350

Finnair is Europe's first airline to fly the new, fuel-efficient and quiet Airbus A350 XWB. Experience a new sense of flying at A350.finnair.com

FINNAIR

LEDARE – Rivstart på hösten	4
Statistik	6
Ny medlem	6
ANALYS – Dråpslag mot biståndsarbete	8
Hon hittade hem i 15-miljoners staden	12
GÄSTANALYS – Hubert Fromlet, Linnéuniversitetet	16
Nytt skogs- och lantbruksråd i Peking	18
KRÖNIKA – Aktiehandel med kinesiska förtecken	21
Trots drömjobb hos Jaguar, saknar han Kina varje dag	22

Nätverket som underlättar medlemmarnas affärer med och i Kina.

ISSN 1100-4959

Utgivare: Sweden-China Trade Council
Ekonomisk förening
Ansvarig utgivare: Elisabet Söderström
Tel: 08-588 661 11
Fax: 08-588 661 90
E-post: info@sctc.se
www.sctc.se
Utgivningsvecka **39**

Utgivningsplan KinaNytt 2015

Utgivning:
KinaNytt distribueras med 5-6 nummer per år, fördelad över tre nummer på våren och två-tre nummer under hösten 2015.

Annonspriser:

1/1 sida	12 000 SEK
1/2 sida	6 750 SEK
1/4 sida	4 500 SEK

Information:
För information om bilagor, priser och tekniska förutsättningar samt bokning av annonsutrymme i kommande nummer kontakta Elisabet Söderström på info@sctc.se eller telefon 08-588 661 11.

Med reservation för eventuella ändringar. Annonspriserna gäller för 2015. Medlemmar i SCTC erhåller 15% rabatt på ovan angivna priser.

AGNETA ENGQVIST,
agneta@engqvist.cn

Agneta Engqvist har rapporterat från Kina för ett brett spektrum av tidningar sedan början av 1980-talet. Hon var bland annat korrespondent för Dagens industri i 21 år och följer dagens utveckling genom täta besök.

GÖRAN LEIJONHUFVUD
goran@lionhead.se

Göran Leijonhufvud, journalist och forskare, har arbetat med Kina sedan 1966 då han kom rakt in i utbrottet av kulturrevolutionen. Aktuell med memoarboken "Pionjär och veteran. 50 år med Kina".

Göran bloggar om Kina på www.lionhead.se

Rivstart på hösten

Hösten har rivstartat i föreningen och framförallt för våra medlemmar i Sweden-China Greentech Alliance. 📌

I dagarna genomfördes Sweden-China Green Cooperation Conference i Stockholm med drygt 120 deltagare från både Kina och Sverige som samlades i två dagar för att diskutera utmaningar och lösningar inom miljöteknikområdet. Konferensen sammanföll med att Sweden-China Trade Council på dagen fyllde 35 år, ett utmärkt sätt fira födelsedagen på! KinaNytt återkommer i nästa nummer med rapport från konferensen. Redan nu kan vi dock avslöja att konferensen blev en succé och vi ska alla rikta ett varmt tack till arrangörerna. Fantastisk insats, inte minst av vår generalsekreterare, Elisabet Söderström och av Jonas Törnblom, ordförande i Sweden-China Greentech Alliance! Hatten av!

Styrelsen inledde hösten med ett längre strategimöte där vi tänkte till kring hur vi ska kunna vässa medlemsvärdet ytterligare. Underlaget var förslaget till de nya stadgarna, som antogs vid årsmötet i maj. Nu återstår för medlemmarna att slutgiltigt godkänna stadgarna en andra gång vid den extra föreningsstämma som kommer äga rum i Göteborg den 22 oktober. Förslaget lyder så här i den del som beskriver just medlemsnyttan:

”SCTC ska stå för ”Independent Intelligence”. Med detta avses att SCTC är oberoende och en förening som med hög integritet och kreativitet samordnar och

tillhandahåller sina medlemmar sådan information, kunskap och erfarenhet som ska underlätta medlemmarnas affärer med och i Kina med reducerad risk.

Medlemsnyttan är mer specifikt att

- (I) som unikt kompetenscenter i Sverige för Kinafrågor analysera Kina och dess inverkan på medlemmarnas ekonomiska intressen;
- (II) med primärt utnyttjande av enskilda medlemmars kunskaper om och erfarenheter av Kina på begäran av medlemmar anordna diskussioner, rundabordssamtal, erfarenhetsutbyten, föreläsningar, seminarier och delegationsresor;
- (III) genom publikationer och andra media kontinuerligt förse medlemmarna med relevant och aktuell information om Kina och landets politiska och ekonomiska utveckling;
- (IV) som unikt kompetenscenter informera, utbilda och påverka myndigheter, organisationer, media etc. för att skapa en korrekt Kinabild som i sin tur kan ge medlemmarna relevant stöd och förståelse i deras affärsutbyte i och med Kina;
- (V) samordna kommersiellt och strategiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte medlemmar emellan för att främja gemensamma kommersiella intressen,

och underlätta affärsutbyten genom att skapa konkurrens- och skalfördelar; (VI) med utnyttjande av SCTC:s varumärke och erkända ställning hos relevanta organisationer och ministerier i Kina, samt dess officiella representation i Sverige, förmedla kunskap om medlemmarnas verksamheter för att därmed underlätta medlemmarnas affärsutbyte i och med Kina.”

”Independent Intelligence” innebär i praktiken att SCTC utgör ett kompetenscenter, något som i sig skapar medlemsvärde för medlemmarna. Men för att se till att medlemmarna verkligen får tillgång till denna kompetens, som ju finns hos medlemmarna själva, så måste vi hitta effektiva former för HUR vi utnyttjar, HUR vi samordnar och HUR vi förmedlar denna kompetens, dels, och i första hand, internt mellan medlemmarna dels externt, för att förstärka vårt varumärke och få ökad tyngd bakom våra insatser och åsikter.

Jag skulle därför vilja be er att läsa igenom stadgeförslaget, särskilt förtydligandet av hur medlemsnyttan skapas, och ge oss era kommentarer och synpunkter. Vad är det vi gör som i era ögon är relevant för er medlemsnytta? Inom vilka områden vill ni se förändring/förbättring för att just ni ska få ut mer medlemsvärde?

” Hjälp oss skapa mer medlemsvärde ”

Thomas Lagerqvist
ordforande@sctc.se

Kina exklusive Hongkong

Statistik januari – juli 2015

BNP ökade med 7 procent och industriproduktionen ökade med 6,3 procent under årets första sju månader. De förverkligade utländska direktinvesteringarna ökade med 8,3 procent. Exporten minskade med 0,8 procent (exporten uppgick totalt till 1 264,8 miljarder

USD) och importen minskade med 14,6 procent (importen uppgick till ett värde av 959,6 miljarder USD). Den sista juni uppgick valutareserven till 3 690 miljarder USD. Det är en minskning med 7,6 procent sedan årsskiftet.

(Källa: HKTDC)

Major Economic Indicators	2014		Jan–Jul 2015	
	Value	Growth (%)	Value	Growth (%)
Area (sq km, mn)	9.6		9.6	
Population (mn)	1,367.8		1,367.8	
Gross Domestic Product (RMB bn)	63,646.3	7.4 ¹	29,686.8 ⁴	7.0 ¹
Urban Per Capita Disposable Income (RMB)	28,844	6.8 ¹	15,699 ⁴	6.7 ¹
Rural Per Capita Disposable Income (RMB)	10,489	9.2 ¹	5,554 ⁴	8.3 ¹
Fixed Assets Investment ² (RMB bn)	50,200.5	15.7	28,846.9	11.2
Added-Value of Industrial Output ³ (RMB bn)		8.3 ¹		6.3 ¹
Consumer Goods Retail Sales (RMB bn)	26,239.4	12.0	16,591.6	10.4
Consumer Price Index		2.0		1.3
Exports (US\$ bn)	2,342.7	6.1	1,264.8	-0.8
Imports (US\$ bn)	1,960.3	0.4	959.6	-14.6
Trade Surplus (US\$ bn)	382.4		305.2	
Utilised Foreign Direct Investment (US\$ bn)	119.6	1.7	68.4 ⁴	8.3
Foreign Currency Reserves (US\$ bn)	3,840.0	0.5	3,690.0 ⁵	-7.6

Note: ¹ Real growth ² Urban investments in fixed assets ³ All state-owned and other types of enterprises with annual sales over RMB 20 million. ⁴ Jan–Jun 2015 ⁵ As end of June 2015

Sources: The National Bureau of Statistics, Ministry of Commerce, and General Administration of Customs.

NY
MEDLEM

Så här presenterar företaget sig

David Steijner, delägare och medgrundare samt Erik Steijner, vd.

Migyston Group

Migyston Group är ett svensk-kinesiskt handelshus, med huvudkontor i Karlstad samt i Zhengzhou, Henan-provinsen. Affärerna är koncentrerade till livsmedellexport, med försäljning av svenska varumärken som bland andra Löfbergs, Self Omninutrition och Medica Nord via lokala e-handelsplattformar, samt livsmedelskedjor i Kina och Hongkong.

Under 2014 exporterade Migyston 180 ton livsmedel, prognosen för 2015 är 600 ton, med omsättning om 35 miljoner kronor. Målet är att 2017 omsätta 100 miljoner kronor, vilket skulle göra Migyston till en ledande

exportör av svenska varumärken sålda direkt till slutkonsumenter i Kina.

Nyligen omnämndes Migyston på kinesisk tv, för vår satsning i Zhengzhous frihandelsområde samt etablering av Sveriges första flaggskeppsbutik på Tmall Global.

Migyston Group

Lantvärnsgatan 8
652 21 Karlstad
www.migyston.com

Kontaktperson:

Erik Steijner, vd
erik.stejner@migyston.com
Telefon: 070-284 21 43

Din dörröppnare till kinesiskt näringsliv

Få en fördjupad förståelse kring kinesisk affärskultur under en studieresa i Peking. Eller hämta inspiration till framtida affärsstrategier under ett styrelsemöte i Kinas finansiella hub Shanghai. Lotus Travel har mer än 20 års erfarenhet av att skraddarsy företagsresor till Kina och övriga Asien. Med egna kontor i Stockholm, Peking och Shanghai har vi både gedigen kunskap om svenska företags behov och lokal expertis på plats som kan leverera mot högt ställda förväntningar. Vårt välutvecklade kontaktnät möjliggör både studiebesök, föreläsningar och affärsmöten med relevanta företag.

Kontakta oss gärna för ett skraddarsytt förslag för just ditt företag.

LOTUSTRAVEL
DIN GUIDE I ASIEN

WWW.LOTUSTRAVEL.SE
08 545 188 40
GROUPS@LOTUSTRAVEL.SE

Skärpta regler för frivilliga organisationer

Civilsamhället under attack Dråpslag mot biståndsarbete

I skuggan av börsras, giftskandaler och militärparader riktar Kinas ledare ett dråpslag mot hundratusentals frivilliga organisationer i landet. Med nya hårda regler begränsar det styrande kommunistpartiet civilsamhället. Partiet ser ofta ett hot från utländska och inhemska fristående grupper, även när det bara handlar om välgörenhet.

Åtstramningen berör även utländska företag i Kina och påverkar det globala maktspelet. Fjolårets protestväg i Hongkong är också en faktor. ▶

Frivilliga bär förnödenheter vid jordbävningen i Ya'an i Sichuan 2013.

ANALYS AV GÖRAN LEIJONHUFVUD,
goran@lionhead.se

Göran Leijonhufvud, journalist och forskare, har arbetat med Kina sedan 1966 då han kom rakt in i utbrottet av kulturrevolutionen. Aktuell med memoarboken "Pionjär och veteran. 50 år med Kina". Göran bloggar om Kina på www.lionhead.se

En second hand klädbutik som den lokala frivilligorganisationen Tongxin Huhui driver i Peking för att få in pengar till stöd för migrantarbetare.

Det handlar alltså om så kallade NGOs, non-governmental organizations, eller frivilligorganisationer med en svensk beteckning.

På försommaren lade regeringen fram ett reviderat lagförslag som reglerar utländska NGO. Lagen har varit i stöpsleven i flera år, men den nye presidenten och partichefen Xi Jinping har skyndat på arbetet.

Samtidigt har det styrande kommunistpartiet meddelat att alla inhemska frivilliga organisationer måste bilda particeller. Därmed tvingar partiet fram en direkt insyn i dessa grupper. Påbudet säger uttryckligen att avsikten är att "kunna styra deras utveckling bättre".

Den nya lagen ger polisen makt att detaljstyra frivilliga grupper och deras bidrag utifrån. Flera ser det som ett dräpdrag som tvingar dem att slå igen, en chock för många engagerade och idealistiska unga människor.

Det finns över 500 000 registrerade inhemska NGO och uppskattningsvis ytterligare 1,5 miljon oregistrerade. Antalet har växt från praktiskt taget noll i början av 1980-talet.

Brittiska hjälporganisationen Oxfam stöder barnen i familjer där båda föräldrarna blivit migrantarbetare i någon stad och barnen är kvar hemma i byn.

FAMILIES APART

In the rural villages of China, many families have to separate due to poverty.

Utländskt bistånd kanaliseras

Antalet utländska NGO som arbetar i Kina uppskattas till cirka 1 000 av samhällsvetenskapliga akademien i Peking. Det är till exempel stora hjälporganisationer och stiftelser som Rädda Barnen, Oxfam, Ford Foundation och BMW Foundation. I typfallet kanaliseras de bistånd till lokala frivilligorganisationer. Men även många mindre utländska grupper av gräsrotskaraktär finns i Kina.

Inhemska och utländska grupper fyller ofta ut den statliga och kommunala verksamheten och har dragit sitt strå till stacken i Kinas exceptionella tillväxt. De bidrar med pengar, kunskap och arbetsinsatser inom miljövärd, sjukvård, barnhem, äldreomsorg, handikappvård, fattigdomsbekämpning, katastrofhjälp, utbildning och kultur. Ofta handlar det om saker som det allmänna inte riktigt orkar med.

Dessutom finns det en liten och sedan tidigare noga övervakad kategori av NGO som jobbar med frågor om social rättvisa och politiska reformer.

Svenska regeringens biståndsorgan Sida gav bidrag till många kinesiska NGO, allra mest inom miljövärd, men hela biståndet till Kina är under avveckling sedan 2013.

Tolerans eller likgiltighet

"Övervakningen från partistaten av de utländska organisationerna, särskilt de som direkt eller indirekt förmedlar västerländska värden, har varierat från tolerans till misstänksamhet", påpekar Stanley Lubman, amerikansk jurist sedan länge specialiserad på Kina.

Kontrollen har varit ojämn och någon fast praxis har aldrig utvecklats. En relativt stor andel har blivit tvungna att registrera sig som företag, till exempel svenska Rädda Barnen, andra har opererat i en gråzon.

Det nya lagförslaget gör det obligatoriskt med övervakning och närgående kontroll av samtliga utländska NGO. Redan innan förslaget kom rapporterade många grupper under det senaste året om allt fler påhållningar från myndigheterna. Några uppger att deras utländska personal har blivit trakasserad, några funderar till och med på att dra sig ur landet.

Lagförslaget gick ut på öppen remiss på internet under en månad och kritiken lät inte vänta på sig. De europeiska och amerikanska handelskammarna i Peking, liksom flera organisationer för mänskliga rättigheter, kom med skarpa synpunkter. Även en del kinesiska jurister och andra akademiker var kritiska.

De mest kritiserade punkterna

Här är några av de mest ifrågasatta punkterna och jag följer här i stort sett den europeiska handelskammarens framställning:

- att nyckelbegrepp som "NGO" och "aktivitet" eller "politisk aktivitet" är inte klart definierade.
- att utländska NGO enligt förslaget ska stå under säkerhetsministeriets jurisdiktion förutom under de enheter där de redan är registrerade såsom ministerier och lokala myndigheter. Det vore bättre och naturligare att civilministeriet ska stå för övervakningen, tycker europeiska handelskammaren.
- att NGO kan bli straffade för vagt definierade förseelser som "undergrävande av statsmakten, störande av den etniska harmonin, ryktesspridning och andra situationer som äventyrar statens säkerhet eller skadar nationens intressen eller samhällets intressen".
- att polisen får extremt vidsträckta befogenheter för husrannsakan och beslag utan att behöva visa tillstånd. Likaså kan representanter för frivilliga grupper häktas utan arresteringsorder.
- att organisationerna måste lämna utförliga och betungande rapporter om sina planer och aktiviteter. Byråkratin ökar kraftigt.
- att storleken på kontor och antalet utländska anställda begränsas.
- att inhemska NGO inte får ta emot bidrag från utlandet om inte bidragsgivaren registrerar sig i Kina och öppnar representationskontor.

Godtycklig tillämpning

Mest långtgående i sin kritik bland inhemska debattörer är professor Jia Xijin på Tsinghua-universitetets center för NGO-forskning:

"Lagens tillämpning verkar gränslös. Den kan tolkas enormt brett samtidigt som den gör det möjligt för de juridiska enheterna att agera godtyckligt."

Europeiska handelskammaren framhåller vilken stor betydelse inhemska NGO har för medlemsföretagen i Kina, till exempel utländska branschorgan, universitet, vetenskapliga institut och miljögrupper. Det handlar om utbyte av information, forskning och marknadsutveckling.

Europeiska handelskammaren skriver också att utländska och inhemska NGO kan spela en roll för företagen i deras arbete för att vara goda och ansvarsfulla samhällsmedborgare – det som brukar kallas CSR, corporate social responsibility.

Samhällsvetenskapliga akademien i Peking är en av regeringens främsta tankesmedjor. Samtidigt har akademien många forskningsutbyten med utländska universitet, bland annat Stockholm. Men i fjol fick denna inflytelserika institution kritik i interna partidokument för att ha tillåtit "infiltration från utländska krafter", enligt Washington Posts källor.

Läs mer om förslaget till Foreign NGO Management Law och om situationen för frivilligorganisationerna i Kina:

"Foreign NGO Management Law (Second Reading Draft) Full Text", by China Law Translates, May 5, 2015. <http://chinalawtranslate.com/foreign-ngo-draft-2/?lang=en>

Chinese NGO Directory – China's Civil Society in the Making, China Development Brief, January 2013. (En bred genomgång av 251 kinesiska NGO och en specialrapport om utvecklingen och fördelningen av sådana organisationer.)

Stanley Lubman, **"China Asserts More Control Over Foreign and Domestic NGOs"**, Wall Street Journal China Real Time, June 16, 2015.

<http://blogs.wsj.com/chinarealtime/2015/06/16/china-asserts-more-control-over-foreign-and-domestic-ngos/>

European Chamber of Commerce: **"Comments on PRC Foreign Non-governmental Organisation Management Law (Second Reading Draft"**, June 4, 2015. <http://www.eurochamber.com.cn/en/lobby-actions/894/>

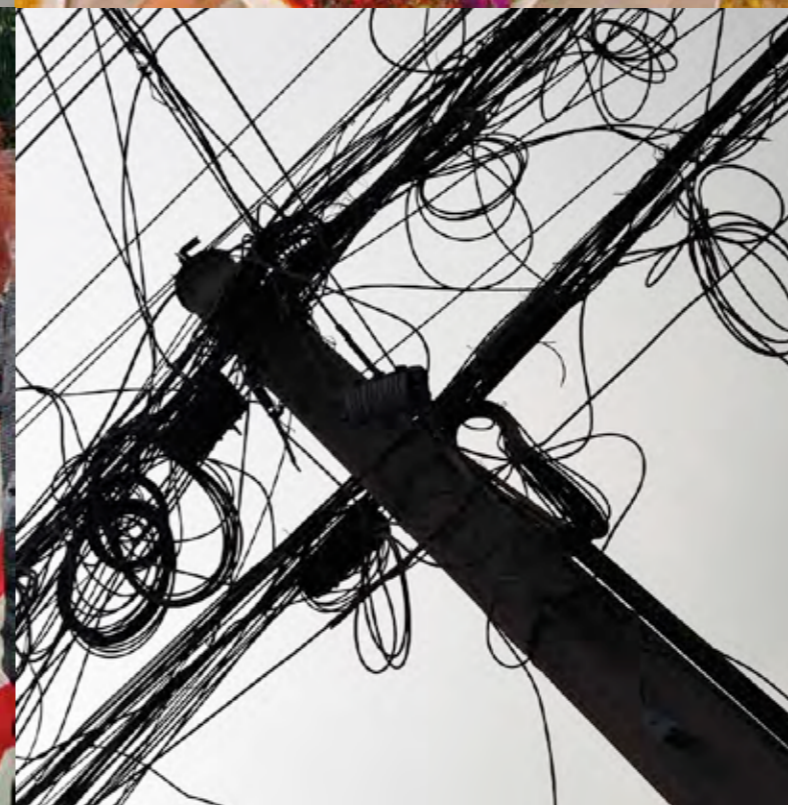
Eric Dreitsler, **"China's NGO Law Countering Western Soft Power and Subversion"**, New Eastern Outlook, July 30, 2015. (En Pekingvänlig syn på saken.)

<http://www.vineyardsaker.co.nz/2015/07/30/chinas-ngo-law-countering-western-soft-power-and-subversion-by-eric-dreitsler/>

Wang Xingjuan är en eldsjäl och en nestor bland NGO-aktivisterna. Hon har grundat The Maple Leaf Women's Psychological Counseling Center, en verksamhet som staten till stor del lämnar över till civilsamhället. Hör talar hon om psykologiska problem för föräldrar som mist sitt enda barn. Men även denna grupp får det svårare eftersom den har flera utländska sponsorer.

Fortsättning på sidan 25

Ingrid Booz Morejohn speglar nya Chengdu

Hon hittade hem i 15-miljoners staden

Bilderna från Ingrid Booz Morejohns senaste bok talar för sig själva. Men texterna berättar också om dagens mångfasetterade Kina. Alla hennes 100 bilder i boken är från Chengdu där hon bodde i åtta år. Hon slår fast att kineserna visar stort mod när de skapar sitt eget mode, hur flickorna på bilden längst upp till vänster oförskräckt blandar mönster, textur, material och stil. Första bilden från vänster i nedre raden visar en av de många dagarna med svår smog. Andra bilden från vänster i nedre raden är från den informella äktenskapsmarknaden i en av stadens parker. Dit går mödrarna för att läsa om tänkbara partners för sina endabarn – samtidigt som de sätter upp anslag om sonens eller dotterns alla fördelar.

AV AGNETA ENGVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

Med sin brokiga familjebakgrund och långa perioder i olika länder, var det när hon kom till Chengdu som Ingrid Booz Morejohn kände att hon kommit hem. Hon kom att bo och arbeta åtta år i mångmiljonstaden mitt i Kinas inland. För KinaNytt sammanfattar hon sina ovanliga erfarenheter.

”Att vara engagerad i Kina är som att befinna sig på en autobahn där alla överskrider hastighetsgränsen med råge. Om du inte ska dö måste du bara fortsätta framåt.”

INGRID BOOZ MOREJOHN lämnade nyligen Kina. Hon har bland annat givit ut fyra böcker om Kina, varav tre på svenska, böcker som introducerat landet för många svenskar.

Efter att ha besökt Chengdu i Sichuan många gånger sedan 1985 och blivit mer och mer nyfiken på staden slog hon sig ner där tillsammans med maken som skulle forska och skriva sin doktorsavhandling om tehandeln mellan Sichuan och Tibet.

”Det som särskiljer Chengdu är den speciella loja atmosfären som präglar både staden och invånarna. Folk tar sig runt långsamt och sakta. Det är lummigt och grönt och trots alla rivningar i stadskärnan finns det fortfarande många trädkantade smågator och gatuserveringar. Där sitter folk gärna och pratar. Men många av tehusen har försvunnit”, berättar Ingrid Booz Morejohn.

Som stad känns Chengdu både mysig och liten trots att där bor flera miljoner i

Samtidigt kan hon tycka att det nöter väldigt på en att bo och verka i Kina – trots den loja atmosfären i Chengdu. Det är ändå miljoner och miljoner människor – och miljoner bilar – som trängs på en liten yta.

Men till slut efter åtta intensiva år med otroliga upplevelser och stor produktivitet fick Ingrid och hennes man en känsla av tilltagande hopplöshet inför den ökande miljöförstörelsen. Fast den faktiska anledningen till att de flyttade var att Kina har en 60-årsgräns specifikt för utländska lärare och maken var på väg att uppnå denna ålder och denna gräns tillämpas strikt i Chengdu.

Ingrid Booz Morejohns favoritprovinser förutom Sichuan är Yunnan, Xinjiang och Tibet – för naturen, folket och kulturen.

”Egentligen är jag och min man mest intresserade av gränstrakter, platser där fler kulturer möts, där idéer, tankar, intressen

och historia krockar, där de blandas och påverkar varandra. Det är dynamiska platser, kulturella förkastningszoner som rör om och ändrar sig – ibland våldsamt som efter en jordbävning.”

Två år in på vistelsen i Sichuan drabbades provinsen av en ovanligt kraftig jordbävning som skördade närmare 90 000 liv. Minnet lever kvar och väcks till liv så fort hon känner skakningar i marken, om till exempel en tung lastbil kör förbi. Makarna stannade kvar i Chengdu hur som helst.

Ingrid Booz Morejohn bodde fram till hon var 12 år i USA. Hon återvände dit när hon var 16 år efter att ha seglat med familjen i Central- och Sydamerika. Hon har bott 32 år i Sverige, men har också

centrum, tycker hon. Stadens hela befolkning är 15 miljoner.

”Däremot får jag alltid en känsla av `enormitet`, med trängseln i Shanghai och Pekings oändliga utsträckning.”

Relationen mellan utlänningar och sichuaneser är också avspänd och för det mesta friktionsfri. Folk konverserar lätt och öppet utan att det känns artificiellt eller tvunget.

Man kan aldrig komma ifrån att man är utlänning i Kina, men det känns naturligt och välkommet att bo i Chengdu. I Peking finns det en hårdhet som nöter på en och i Shanghai en distans mellan folk när så många är inflyttade från andra provinser och Shanghaiborna själva är lite förmer.”

rört sig in och ut i Kina i 30 år. Mamma är född i Malmö, pappa i Havanna, men de träffades i USA. Ingrid talade aldrig svenska med sin mamma, utan lärde sig språket med början på Svenska för invandrare i Helsingborg när hon var 17 år. Hon har både svenskt och amerikanskt medborgarskap.

Hennes amerikanske make har också en extraordinär bakgrund. Han är född i Beirut, men bodde i fyra olika asiatiska länder under uppväxten.

Räknar du dig som svensk-amerikan?

”Först och främst bara som Ingrid från inget specifikt ställe. Har väldigt svårt att svara på den frågan och brukar bara säga det som gör frågeställaren gladast. Jag känner mig väldigt hemma i tredje världen”

Men i Chengdu bemödade hon sig om att skapa ett levande hem med tanke på att stanna länge.

Kan du tänka dig att bo åtta år till i Kina?

”Åtta år helt och fullt i Kina igen, nej det tror jag inte. Men jag och min man kan tänka oss vistelser på två-tre år för olika projekt.”

Hur kom det sig att du började studera kinesiska?

”Jag var fascinerad av Kina sedan barn- domen i Kalifornien som är en delstat med många asiater. Dessutom var det då förbjudet för amerikanare att åka till Kina så det var extra lockande.” Hon började läsa kinesiska på universitetet i Lund först 1996, nästan elva år efter första resan. Hon har ingen examen och kan inte läsa eller skriva tecknen.

”Men jag tar mig runt ganska obehindrat och har inga stora problem med sichuanesiska, den är rätt lik putonghua (mandarin). Folk säger alltid att jag har sichuanbrytning. Utan språket är du som utlänning både blind, döv och stum i Kina, språket är nyckeln till både personlig och affärsmässig framgång.”

I mitten på 80-talet ville inte många människor inom den etablerade ”kinavärlden” i Sverige ta henne på allvar eftersom de inte trodde att det var möjligt vad hon hade gjort på egen hand.

”Jag tog mig runt själv hur som helst över hela landet utan att kunna språket eller vara ledsagad av en formell institution. Så småningom fick jag artiklar och bilder publicerade, jobbade i Hongkong,

knöt kontakter inom resebranschen och det rullade på.”

Så kom det sig att hon försörjt sig som skribent, fotograf och reseledare.

Har du något konkret exempel på när det varit lätt för dig att smälta in medan andra utlänningar i Kina tyckt det varit svårt?

”Många pratar gärna om kulturkrockar men faktiskt är det så att jag inte har upplevt någon överjobbig kulturkrock i Kina – inte ens under den värsta trångsynta, materiellt påvra tiden på 80-talet. Väldig frustration ja, och ensamhet ibland, men inte krock.”

”Tiderna har förändrats så mycket och jag kan referera tillbaka till en tid i Kina då det var så mycket jobbigare än idag. När vi flyttade till Chengdu 2006 kände jag tvärtom att det var som att komma hem. Däremot upplevde jag en väldig depression när jag flyttade till USA för ett år sedan. Jag kände inte alls igen mig och ville inte alls bo här. Men man får bo där man har försörjning.”

I Kina såg Ingrid Booz Morejohn hur vissa andra utlänningar hade det jobbigt, mest de som aldrig hade bott utomlands tidigare.

”Kanske det som jag har lättast att acceptera som andra utlänningar inte kan är de kinesiska toaletterna, jag bryr mig inte och är mest tacksam att de finns överhuvudtaget.”

”Vi kan alla berätta historier om utlänningar som blev paranoidea, kände sig förföljda av polisen, inte klarade av ljudet, maten, smutsen och trängseln och så vidare. Att jag hade ett eget hem att dra mig tillbaka till och inte ett hotellrum var av stor vikt.”

Svenskarna som deltar i hennes gruppresor blir ständigt förbluffade över hur otroligt utvecklat och uppbyggt det är i Kina, och hur massivt folktrycket på alla resurser och jobb där är.

”Jag tror att det är det som är svårast för svensken, vi har så liten befolkning, vi har inga sådana stora städer i Sverige och trots att många har stor resvana förbluffas de ändå.”

Detta att flytta till Kina och Chengdu och jobba där, har detta varit enklare för dig, tror du, än för en människa från bara en kultur?

”Absolut! Jag kan ofta förutse problemen innan de händer.”

Foto: Sella

Ingrid Booz Morejohn

Ålder: 55 år.

Bor: Villa i staden State College, Pennsylvania, USA.

Familj: Make Dr. Patrick Booz – tibetolog, biträdande professor vid Penn State University i State college, två barn på 16 och 18 år.

Studier: 1978 high school, USA, 1983 Vårdskolan i Helsingborg. 1981-1998 universitetsstudier i Lund i kinesiska, kinesisk historia, svenska och sociologi. 2010-11 folkhögskolestudier i konst, teckning och måleri. 2014 – läser grafisk konst och konsthistoria på distans på OCA, Open College of the Arts, UK.

Karriär: 1980-1985: mentalskötare, St: Maria, Helsingborg.

1984- idag: frilansfotograf.

1986- idag: bildredaktör för över 100 böcker.

1993- idag: frilans reseledare, cirka 30 resor till Kina och 10 till Sydostasien för Lotus Travel i Stockholm.

1994- idag: frilans översättare från svenska till engelska.

2009-2014: lärare i konsthistoria, bild och foto på QSI International School, Chengdu, Sichuan.

2014: engagerades för att designa The Chinese Collection - kakelmönster för Sonite Surfaces, Thailand.

Erfarenhet av Kina: Kom dit på första resan som tåguffare med transsibiriska järnvägen 1985. Därefter flera resor nästan varje år. Bodde i Chengdu 2006-2014. Har besökt alla provinser.

Utgivna böcker: Resa till Kina, Ica förlag, 2006, uppdaterad 2008. På kinesiskt vis, Ica förlag, 2008. Kinesiska symboler, Ica förlag 2008. Postcards from China, Serindia Publications, 2015.

Kopplar av med på fritiden: ”Fritid och jobb är samma sak för mig – jag har roligt jämt.”

Hobbies: Släktforskning.

Favoritrestaurang i Kina: En restaurang på Wuhou Dajie i Chengdu som serverar min favoriträtt: hongyou shuijiao – dumplings i röd chiliolja, hackade jordnötter och mald sichuanpeppar.

Mejladress: ingridmorejohn@gmail.com

Fortsättning på sidan 24

Kina – kortsiktiga intressen kontra långsiktiga mål

De senaste veckorna innehöll mycket oro kring den kinesiska ekonomin. Nervositeten kretsade mestadels kring börserna i Shanghai och Shenzhen samt den kinesiska valutan renminbi. Det var förvisso en förståelig fokusering - men knappast på de väsentliga frågorna som avgör den mer långsiktiga färdriktningen av Kinas ekonomi.

AV HUBERT FROMLET, Seniorprofessor vid Linnéuniversitetet
Hubert Fromlet bloggar på www.chinaresearch.se

Hubert Fromlet har följt Kinas ekonomiska utveckling under många år, tidigare bland annat som chefekonom på Swedbank och idag som seniorprofessor vid Linnéuniversitetet. Hubert Fromlet är först ut i raden av analytiker som KinaNytt kommer publicera i kommande nummer. Det är vår ambition att ge våra läsare djupare insikter om den ekonomiska utvecklingen och dess konsekvenser både nationellt och internationellt. Artikelförfattarens analys är givetvis unik och ger uttryck för respektive analytikers bedömning av den rådande situationen vid artikelns tillkomst.

I motsats till vad många (självutnämnda) Kinaexperter gav uttryck för under de senaste veckorna med alla sina mer eller mindre tvärsäkra slutsatser ser jag Kinas ekonomi som mycket svåranalyserad. Även efter mer än 20 års regelbundna studier av den kinesiska ekonomin och otaliga resor till Mittens rike känner jag mig inte som en fullfjädrad Kinaexpert. Kina kan absolut inte analyseras på samma sätt som exempelvis USA, Tyskland eller Sverige.

Kinabedömarna bör exempelvis vara medvetna om stora källbrister i den existerande statistiken, den totala avsaknaden av viktiga statistiska serier och tyvärr många gånger motiverad tveksamhet mot pålitligheten av publicerade siffror. Dessutom är det svårt att hitta viss statistik. Ibland är den till och med för gammal eller existerar uteslutande på kinesiska. Både praktiskt verksamma eller forskande ekonomer saknar således många gånger fundamentalt viktiga förutsättningar för tillförlitliga ekonomiska slutsatser.

Av denna anledning behövs tvärvetenskapliga analysansatser, det vill säga genom att kombinera ekonomi med politik, sociala frågor, institutioner, psykologi, miljö, kultur, historia och så vidare. För att klara en sådan utmaning krävs givetvis erfarenhet och gedigna kunskaper om Kina – men också förmågan att sammankoppla dessa faktorer med företagets och finansmarknadernas värld.

För att förstå den aktuella situationen i Kina måste vi i all korthet gå knappt två år tillbaka i tiden. I november 2013 samlades Centralkommitténs så kallade Tredje Plenum - med den nya politiska ledningen i spetsen - för att precisera

olika vägar till bättre ekonomisk och social balans (inklusive miljön). 60 relativt konkreta mål kom man fram till, med efterlyst måluppfyllelse fram till år 2020.

På papperet är flertalet av dessa mål vettiga, många gånger med marknadsekonomin i fokus ("decisive role" enligt protokollet från detta viktiga möte). Ett stort problem är dock att ett nämnvärt antal mål står i direkt konflikt med andra i samma dokument nämnda mål. Det "luktar" framtida kompromisser eller rent av övergivande av en del uppsatta mål.

Genom sommarens oro på finansmarknaderna och den uppenbara svackan i Kinas ekonomi ter sig numera utsikterna för en framgångsrik kinesisk reformpolitik fram till 2020 osäkrare - eller till och med (något) mörkare. Det handlar om konflikten mellan kortsiktig stimulanspolitik och mer långsiktig strukturpolitik. Kortsiktig stimulanspolitik - med osäkra tillväxteffekter - noterades under de senaste veckorna i form av lägre räntor, lättnader för bankerna och en rad minidevalveringar.

Mot dessa snabbinsatser står strävan att klara strukturförbättringarna som är definierade i dokumentet från det Tredje Plenumet, vilka i början mycket väl kan vara tillväxthämmande. Det korta tillväxtperspektivet står således - åtminstone teoretiskt - i konflikt med det mer långsiktiga. Och inte att förglömma: Bakom dessa olika tillväxtperspektiv står människor - människor som kan ha olika synsätt på den ekonomiska politiken.

Den avgörande frågan är med andra ord om Kinas politiska topprepresentanter som representerar den mer långsiktiga tillväxten (reformister) kommer att tappa terräng mot de mer traditionella, kortsiktigt agerande krafterna.

Det spelar följaktligen inte någon större roll - om vi nu bortser från de statistiska kvalitetsbristerna - om Kina i år kommer att klara det officiella, 7-procentiga tillväxtmålet eller ej. Finansmarknaderna bör snarast titta mer avslappnat på BNP-siffror, inköpschefsindex (PMI) och andra produktionsindikatorer. En redovisad 6-procentig BNP-tillväxt kan betyda en gynnsammare "underliggande" utveckling än en 7-procentig ökning av BNP, ifall den senare siffran främst backas upp av kortsiktig konjunkturstimulans eller uteblivandet av nödvändiga, initialt tillväxtdämpande reformåtgärder.

En sådan kvalitetsanalys är visserligen mycket svår men också mycket viktigt för många företag. Därför är det av betydelse för våra företag med Kinaintressen att ständigt öka de egna kunskaperna om Kina och att bygga upp ett nätverk med god Kinakompetens. Då blir det något lättare att hålla koll på tillväxtkvaliteten.

Åtminstone på kort sikt - det vill säga under de kommande kvartalen - ser marknadsutsikterna för den viktiga kinesiska marknaden inte särskilt uppmuntrande ut. Men det varierar från bransch till bransch. På längre sikt kan Kina hamna på en gynnsammare tillväxtbana igen. Chansen finns fortfarande. Viktiga analytiska kontrollstationer är inte minst genomförandet av reformpunkterna från det Tredje Plenumet - och i personifierad form, reformpolitikernas frammarsch eller tillbakagång. ■

Svensk höstoffsiv för gröna näringarna

Foto: Yoki Leong

Lennart Nilsson på besök i en av Pekings saluhallar vid en butik som säljer griskött.

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

Glada svenska griseknorrar kan gå på export till Kina. Sveriges effektiva och hållbara djurhållning kan öppna nya kinesiska marknader. Det ligger förväntningar i luften när Sveriges första permanenta skogs- och lantbruksråd börjar på ambassaden i Peking. Han heter Lennart Nilsson och har redan lång kinesisk erfarenhet.

HÖSTEN BLIR EN SVENSK OFFENSIV I KINA. Bland Lennart Nilssons första uppgifter är att ansvara för landsbygdsminister Sven-Erik Buchts besök i november och han var med och förberedde näringsminister Mikael Dambergs Kinabesök tidigare i september.

Helst ska besöken leda till ett par avtal som berör de gröna näringarna, om KinaNytt får spekulera. Parterna vid bilaterala möten brukar alltid vilja ha något dokument att skriva under.

”Ett område jag måste prioritera är att ordna kinesiska tillstånd för att exportera i första hand animaliska livsmedel till Kina, till exempel griskötsprodukter. Men det kan också gälla sådant som havreprodukter och levande hästar”, säger nya lantbruksrådet.

På det området ligger till exempel Danmark och Finland före, de har redan de kinesiska tillstånden. Därför är trycket bland andra från de svenska kött- och charkföretagen stort.

Regeringen och ambassaden har redan provat att ha ett lantbruksråd i Kina. Magnus Nikkarinen var där i tre månader och KinaNytt berättade om hans erfarenheter i nr 1/2015. De ledde till att regeringen inrättade en fast tjänst ”för att öka livsmedels- och skogsexporten till Kina”.

Näringsminister Mikael Damberg talar om en stor potential och om att sänka trösklarna på den kinesiska marknaden. Det är näringsdepartementet som skickar ut Lennart Nilsson och han svarar närmast till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht.

Lennart Nilsson har redan över sex år i Kina på nacken och har då främst sysslat med handelsfrågor med placering i Kanton. Hans fru Kam Yoke (Yoki) Leong, som han träffade i Sverige för 15 år sedan, kommer från Malaysia men har kantonesiska som modersmål. Det är en dialekt

som Lennart Nilsson också lärt sig tala. Nu hoppas han även kunna ”snitsa till” sin mandarin.

Att han sökte det nya jobbet förklarar han så här:

”Kina är ett stort, viktigt och ett spännande land med många trevliga och duktiga människor, ett land där man aldrig slutar lära sig nya saker.” Dessutom tycker han att svenska ambassaden i Peking är en mycket bra arbetsplats.

”Stämningen är fin, det är intressanta diskussioner och trevliga kolleger inte minst de lokalanställda kineserna”, säger han.

Han lockas också av ”chansen att vara delaktig i en mycket spännande fas i utvecklingen av de svenska gröna näringarna”. I jobbet ingår också att intressera kineserna för den miljö- och produktionsteknik som är kopplad till dessa.

Lennart Nilsson tillträdde den 1 september. Knappt hade han hunnit landa i Peking förrän han blev kontaktad av ett svenskt företag på plats, Tetra Pak, som ville ha ett möte och diskutera bland annat livsmedelssäkerhet. Det är en het fråga i Kina efter en lång rad skandaler kring matsäkerhet de senaste åren.

Just det är ett område där Lennart Nilsson tror att Sverige har unika förutsättningar att bedriva en effektiv och hållbar produktion baserad på högkvalitativa och säkra råvaror. Svenska uppfödare ger dessutom antibiotika till grisarna bara när de är påvisat sjuka.

Marknaden för griskött är redan jättelik. Kineserna äter 39 kilo griskött per capita och år, mycket mer än svenskarna och till och med mer än amerikanerna. Om Sverige får de tillstånd som krävs kan vi exportera delar av grisen som vi själva knappt konsumerar, såsom inälvor, fötter, svansar och öron, hävdar branschen.

Foto: Björn Djuberg

Lennart Nilsson

Ålder: 57 år.

Bor: Lägenhet i Victoria Gardens i Peking, 20 minuters promenad till svenska ambassaden.

Familj: Hustrun Yoki, tidigare egen företagare inom hårvård i Malaysia och restaurangbranschen i Sverige, och fyra vuxna barn.

Studier: Jur kand Stockholms universitet 1989.

Karriär: 1989–1995 domstolsmeritering i läns- och kammarrätt, 1995–1999 rättssakkunnig föredragande hos JO, 1999–2002 skattejurist på riksskatteverket, rättssakkunnig på

finansdepartementet, 2002–2005 kansliråd, gruppchef på näringsdepartementet, 2006–2009 konsul, ekonomiska och handelsfrågor (främjare), Sveriges generalkonsulat i Kanton, 2010–2011 ambassadråd i Peking med fysisk placering i Kanton, 2011–2014 kansliråd, regeringskansliet, ansvarig för miljötekniksamarbete med Kina, maj 2014 till och med februari 2015 ambassadråd i Peking, bland annat vid ambassadens miljöteknikcenter.

Därefter kansliråd och handläggare på sekretariatet för EU- och interna-

tionella frågor på näringsdepartementet i Stockholm.

Från 1 september 2015 skogs- och lantbruksråd vid Sveriges ambassad i Peking.

Kunskaper i kinesiska: Grundläggande mandarin, bättre på kantonesiska.

Kopplar av med på fritiden: Sitcoms, läsning: mest spänningsromaner och faktaböcker, pratrادیو: P1 och BBC samt matlagning.

Hobbies: Släktforskning.

Mejladress: lennart.nilsson@gov.se

Foto: Yohel Leung

GLAD att vara tillbaka i Kina. Lennart Nilsson lockas också av "chansen att vara delaktig i en mycket spännande fas i utvecklingen av de svenska gröna näringarna". Här ses han tillsammans med en expedit som säljer frukt i en av Pekings saluhallar.

■ Lennart Nilsson påpekar: "I Sverige får svansarna på grisarna sitta kvar eftersom grisarna inte biter av dem av på varandra." För att förbereda sig besökte han nyligen HKScans slakteri i Kristianstad och en grsigård i närheten. En lärdom han fick med sig var att grisköttsproducenterna behöver säkra en jämnare efterfrågan över hela året. "Produktionen måste löpa obrutet lika året runt, men i Sverige toppar efterfrågan kraftigt till jul och delvis till grillsäsongen", säger han och framhåller: "Den kinesiska marknaden kan bli ett perfekt komplement här och det gäller för alla slags högkvalitativa svenska grisköttsprodukter, från de finaste svenska fläskkotletterna till sådana slaktdetaljer som i dag är ovanliga på våra egna matbord, som grisfötter till exempel."

"Vi söker ett brett tillstånd för att exportera produkter av griskött", säger Lennart Nilsson.

Vad gäller skogsindustrin så har den redan en betydande närvaro, enligt honom, så det handlar om att främja nya användningsområden för träprodukter, till exempel i byggnader.

På den lilla fritid som blir över kan Lennart Nilsson tänka sig att ställa sig vid spisen. Han har tagit med sig Julia Childs klassiker "Det goda franska köket" som inspiration.

Men han kan också svänga till en gongbao jiding, en mycket populär och kryddstark kycklingrätt från Sichuan. Så visst har det nya lantbruksrådet praktisk erfarenhet av kinesisk matkultur. ■

"Den kinesiska marknaden kan bli ett perfekt komplement för de svenska grisköttsproducenterna som behöver säkra en jämnare efterfrågan över hela året."

Det började på morgongymnastiken

Aktiehandel med kinesiska förtecken

När de kinesiska aktiekurserna faller nästan hejdlöst kommer jag att tänka på när jag 1984 träffade de allra första aktieägarna i det nya Kina, däribland Fei Keli.

Det var när hon gjorde sin dagliga morgongymnastik med grannarna i parken som hon hörde talas om det – AKTIEBOLAGET!

Hon skyndade sig att kontakta företaget och att skriva till sina släktingar i USA för att kunna hänga med när reformarkitekten Deng Xiaoping försiktigt började blåsa liv i en aktiemarknad.

När kommunisterna tog makten 1949 stängde de börsen i Shanghai tämligen omgående, den som varit ledande i hela Asien. De nya makthavarna stämplade börsen som spekulativ, farlig och folkfientlig. Den var en symbol för de dåliga sidorna i det gamla samhället.

Men i början av 1980-talet insåg Deng Xiaoping och hans närmaste medarbetare att många kineser hade pengar undanstoppade som de ville placera i något lönsamt. Det skulle ännu dröja sex år till 1990 innan Shanghaibörsen öppnade på nytt, frågan var känslig, den utlöste stor ideologisk vända. Men 1984 fick i alla fall några nybildade aktiebolag ta emot privata investerare på försök.

Så kom det sig att Fei Keli blev en av de allra första aktieägarna i det nya Kina. Tillsammans med sin son och dotter köpte hon 46 aktier för 100 yuan styck i Hua Ning Industrial- and Trading Company, det första företaget i Shanghai som fick sälja aktier. 100 yuan var mycket pengar på den tiden. De flesta människor hade en månadslön runt 50 yuan – eller 150 kronor enligt den officiella växelkursen då.

Men det var så allt började igen, det växande intresset för aktier. Och det var då Fei Keli ställde en klurig fråga till mig:

"Att köpa aktier är bra för staten, bra för folket - och bra för mig. Är det själviskt?" sa hon och såg pillemarisk ut.

En driftig man vid namn Shen Zugen var grundare av investeringsbolaget. Han drev ett eget läkemedelsföretag före 1949. Han bedyrade: "Nu är det ingen spekulativ. Och alla aktieägare har säkerhet. Vi är 30 personer som ansvarar med vår egen egendom, så att aktieägarna kan få ut sina pengar när som helst."

Och de första aktieägarna, vilka var de? Jo, det var en grupp intresserade och välinformerade medborgare som var extra öppna för vad som rörde sig i tiden. De var definitivt inga "vanliga Shanghaibor". Alla verkade ha någon anknytning till kapitalisterna före revolutionen.

Ett årtionde senare, under ett av mina återkommande besök i Shanghai, går jag på teatern. Pjäsen heter "OK aktier" och bearbetar erfarenheterna sedan börsen öppnade 1990. Den speglar hur spekulatörer i aktier blivit en hobby även för gemene man i storstäderna. Börsen fyller en viktig funktion att få fram kapital för utvecklingen. Men den är också en farlig plats för många som blir som besatta.

En av pjäsens huvudkaraktärer, en småföretagare, har sin analys helt klar. "Aktier kan bara gå upp i en socialistisk marknads-

ekonomi", säger han till sin skeptiska hustru. Hans inställning är faktisk inte ovanlig än i denna dag i börskrisens sommar och höst 2015. Många tror att regeringen inte kan låta kurserna sjunka alltför mycket. Ledarna befarar att en krasch kan utlösa social oro som skulle kunna äventyra kommunistpartiets maktinnehav.

Därför beordrar partiet med jämna mellanrum regeringen att gå in och påverka börskurserna. Det var regeringens initiativ som ledde till årets exempellosta börsuppgång, som i sin tur bäddade för den dramatiska nedgången.

Förlorarna på denna nyckfullhet blir ändå de småsparare som vågat sig in på börsen. Lite som före 1949. ■

AV AGNETA ENGQVIST, agneta.engqvist@gmail.com

Trots drömjobb hos Jaguar saknar han Kina varje dag

Lars Falk, känd som Volvos designer och trendsplanare i Shanghai, är nu hos Jaguar. Men han behåller en koppling till Kina. Han tycker att han fått ett nytt drömjobb.

”Det var kombinationen att vara hos bilmärket Jaguar och att på heltid få ägna mig åt min specialitet interiör design som kändes spännande då jag blev tillfrågad.”

Han kände också att det kanske var dags att gå vidare efter tio bra år på Volvo.

Vad är största skillnaden med att bo och arbeta i England jämfört med i Kina?

”Jaguars designavdelning är mindre. De personer som jag arbetar med har mycket längre erfarenhet jämfört med Kina och jag kommer in i ett mycket erfaret och sammansvetsat designteam. Alla är superfokuserade så det är kul att få vara med.”

Din stora kunskap från nästan fyra år i Kina, kommer den att användas på något vis i ditt nya jobb?

”Jaguar gör ingen hemlighet av att de vill ta del av vad jag vet om den kinesiska marknadens syn på design, trender och formgivning – och även vad jag lärt mig om landets kultur.”

Samtidigt påpekar Lars Falk att Jaguar är ett märke som har en annan kundprofil än Volvo, både i Kina och i övriga världen.

Han hoppas hursomhelst kunna besöka Shanghai nästa år. ”Jag saknar vänner, mat och miljöer nästan varje dag, ja även vårt rockband Six Pistons och restaurangen Sichuan Citizen.”

Jaguar är en del av det multinationella företaget Jaguar Land Rover med högkvarter i Coventry i England, men ägare är den indiska biltillverkaren Tata Motors.

Jaguar Land Rover planerar att även börja tillverka i Kina och har ett samägt bolag med biltillverkaren Chery i Changsha, huvudstad i provinsen Hunan.

Lars Falk, 40 år, är ”chief designer” och rapporterar till chefen för produktionsdesign. Falk har två team under sig med runt tio personer. Han ansvarar för produktionsfasen av alla interiörer i Jaguarbilarna.

Under tiden med Volvo i Shanghai var han chef för designstudion med 15 personer. En stor del av uppdraget i Shanghai handlade om att lämna information till huvudkontoret i Göteborg, att göra omvärldsanalyser i Kina.

Som KinaNytt kunde berätta i årets första nummer brukade Lars Falk gå upp i ottan och vara ute på stan i en och en halv timme och fotografera. Bilderna tolkade han sedan i ljuset av vad som kunde vara till fördel för Volvo.

Hos Jaguar är förutsättningarna mera kända och Lars Falk har koncentrerat sig på design från dag ett i den engelska designstudion.

Familjen med två barn, två och fem år, trivs i sin nya tillvaro med hus i en förort till den historiska staden Warwick.

”Det känns jättespännande för oss alla att få erfarenhet från ytterligare en kultur. England är verkligen mångkulturellt och jag gillar det.”

Lars Falk och hans familj har sparat upp en Kinakrog nära Warwick där de hjälpligt kan prata madarin med personalen, som gör dumplings som barnen älskar. ■

Jättespännande att efter nära fyra år i Shanghai nu få pröva en ny kultur i England. Men nästan varje dag tänker Lars Falk på Kina. Han är ny ansvarig för Jaguars design av bilarnas interiörer. Foto: Alex Wang

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta.engqvist@gmail.com

”The reason why Swedish companies in China sometimes are forced into great financial loss is rarely due to the wrong product or strategy, but rather to the lack of insight of the real challenges.”

Lars-Åke Severin, CEO

We deliver common sense (since common sense is not so common)

The challenges and the pitfalls when operating in China are many: fraudulent purchasing, fraud, corruption, operational disturbances, threats against management positions, kickbacks, unethical performances and natural disasters - just to mention a few.

PSU is an independent security consultancy and has the experience, insight and resources to help international companies and organizations

to deal with security related issues. PSU has operated in China since 2006, with over 20 employees at two offices, one in Beijing and one in Shanghai.

PSU work as an expert team providing consistent security development through preventive, investigative and protective measures. Our services include security audits, investigations, crisis management and threat appraisals connected to personal and corporate

events and information security.

Due to a combination of foreign and Chinese expertise, as well as a vast operational experience in China, PSU is a qualified and trustworthy supplier, securing and safeguarding its clients' operations and brands. We have over the years created a broad customer base of global companies and created significant value to our clients by identifying risks, reducing problems and reducing economic losses.

PSU Beijing
B201 North 01 Business Building, No.2 JiuXianQiao Road, ChaoYang District
100015, Beijing, P.R.China
Tel: +86 10 51305675, Fax: +86 10 51305676, info@psuchina.com, www.psuchina.com.cn

PSU Shanghai
Room 502, Building B, Far East International Plaza, No.317 Xianxia Road, Changning District
200051, Shanghai, P.R.China
Tel: +86 21 52125970, Fax: +86 21 521 25972, info@psuchina.com, www.psuchina.com.cn

Vad är det bästa och det sämsta med Kina?

”Det sämsta är föroreningarna, absolut.”

”Det bästa är det enorma tempot och dynamiken som uppstår i länder som är befolkade till bristningsgränsen och som dessutom som Kina genomgår så stora politiska och ekonomiska förändringar. Nu råkade jag bli fäst vid Kina tidigt i livet. Jag dras till länder och kulturer där gruppdynamiken är intensiv och massiv. Jag vill påstå att det finns inget annat land i världen som förändrar sig så fort och som stimulerar så mycket som just Kina.”

Det är vid denna punkt i intervjun som Ingrid Booz Morejohn kommer med det uttalande som citeras i början av denna artikel:

”Att vara engagerad i Kina är som att befinna sig på en autobahn där alla över-skrider hastighetsgränsen med råge. Om du inte ska dö måste du bara fortsätta framåt.”

”Sedan kan denna överstimulering bli för mycket! Då måste man pausa och åka ut till ’stugan på landet’ och hämta andan. Det kan inte vardagskinesen. Jag tycker att varje dag som utlänning i Kina ska man vara tacksam för att man har möjlighet att ta sig ut ur landet och komma bort.”

Ingrid Booz Morejohn tycker att åren i Kina har gett henne möjligheter att utvecklas som hade varit svårare att få och som tagit längre tid i Sverige eller USA.

”Jag har fått en mer ödmjuk och tacksam syn på livet.”

Fem år som mentalskötare i Helsingborg i unga år påverkade henne starkt: ”Jag inbillar mig att jag har haft en större ödmjukhet inför olika sätt att tänka och vara. Det hjälper mig när jag reser.”

Som individ med stark självständighet kan hon ibland avundas kinesiska gruppvärderingar som ansvaret för och närheten till familjen och tryggheten i den relativa kinesiska konformiteten – att

tänka samma sak och göra likadant som andra.

Samtidigt säger hon att konformiteten visserligen kan vara en trygghet, men även kanske ett slags mental tvångströja, det är svårt att utveckla självständiga åsikter i en sådan miljö.

”Det kan vara tröttsamt att vara en egen individ och hela tiden stå för en egen åsikt.”

”Jag tror att många kineser klarar sig från det massiva folktrycket och den ständiga närvaron av folk genom att mentalt skärma av, vända tankarna mer inåt. Inte leva ut så mycket, så synligt, som vi västerlänningar.”

Du har ju hela tiden fotograferat i Kina. Hur har kinesernas förhållande till att bli fotograferade ändrats?

”I dag har varenda kines en kamera – i sin telefon. Även tibetanska nomader som saknar fast adress har mobilte-

lefoner. Kineser är inte alls hotade av fotografering längre, de fotograferar sig själva jämt. Selfiepinnen och självutlösaren är bästa vännen. På 80-talet var det stelt och svårt att ta bilder. De vände ofta ryggen mot och ansiktet bort.”

Hon påminner om att kineser ofta var fientligt inställda mot utlänningar på 80-talet, rädda och osäkra inför mötet, rädda att bli exponerade och utnyttjade som ett fattigt, eftersatt land. Precis som amerikanare hade de bombarderats med propaganda och såg västerlänningar som fienden.

I dag har kineserna fortfarande kontrollerade medier, men de har ett mycket bredare spektrum av information. De är dessutom mycket säkrare på sig själva, tryggare också med sin ställning i världen, stoltare. De ser oss inte alltid som ett hot längre.”

Hon påpekar att vad som däremot

skiljer oss är vad de och hon anser vara en bra bild. Kineserna tenderar att fotografera sin vardag genom ”rosaröda glasögon”, tar romantiska bilder och vackra landskap, ingenting negativt. Det är kraftigt idealiserade bilder. De själva är oftast mittpunkten i bilden.

”Jag fotograferar gärna vardagsaker och vardagsbeteenden i all sin oborstade alldaglighet. Beteenden som de flesta kineser inte tänker på i sin vardag. Min senaste bok Postcards from China speglar detta. Kineser som har sett den älskar den och tackar mig för att jag har fångat små saker som de glömmer att se och ta vara på.”

Hon beskriver boken som en motreaktion till alla vackra resebilder som hon har tagit genom decennierna på uppdrag för att få Kina att se så exotiskt, lockande och häftigt ut som möjligt för resebranschen. ■

Tre råd från Ingrid Booz Morejohn till den som ska flytta till Kina:

- Läs på så mycket du kan om landet och läs på från kinesiska källor också och inte bara västerländska.
- Försök så ofta som möjligt att se saker och ting ur ett kinesiskt perspektiv – då kommer just ditt problem att kännas mindre.
- Lär dig språket.

I fototagen. Även när hon leder resor kan fotografen i Ingrid Booz Morejohn inte motstå att ta en bild. Här fotograferar hon en munk på Emeiberget i Sichuan. En av hennes resenärer tog bilden. Foto: Barbara Rosenqvist-Pettersson.

Vad ligger bakom?

Vad ligger då bakom de skärpta villkoren för frivilligorganisationerna i Kina?

En viktig förklaring är partiledarnas fasa för en omvälvande utveckling som i länder som haft så kallade färgrevolutioner. Det är till exempel Ukraina, Georgien och Kirgizistan, där olika färger kom att spela en symbolisk och samlade roll för upprorsmakarna.

Andra länder med skräckexempel för Peking är Tunisien och Egypten, där jasminblomman blev den uppflammande demokrati-rörelsens symbol. Det ledde till att "jasmin" snabbt blev ett förbjudet ord på kinesiska internet samtidigt som polisen gjorde räder i stadernas blomsterbutiker.

Men även de senaste årtiondenas omvälvningar i Ryssland står på de kinesiska ledarna skräcklista. Den kinesiska partistatens kampanj för att kontrollera och begränsa civilsamhället verkar delvis vara inspirerad av den ryske presidenten Vladimir Putins ingrepp mot en rad fristående organisationer de senaste tre åren.

Följer Putins exempel

En kinesisk diplomat med inriktning på relationerna med Ryssland, Wang Haiyin, sade för ett år sedan att Kina borde följa Putins exempel och tvinga utländskt finansierade NGO att oavsett verksamhet registrera sig som "utländska agenter". Han tillade:

”Vi kan lära av Ryssland så att vi kan blockera vägen för infiltration av externa krafter och eliminera risken för en färgrevolution.”

Enligt de kinesiska ledarna är många utländska och inhemska NGO finansierade av utländska intressen som vill störta deras regim. De styrande i Peking anser att många frivilliga grupper använder så kallad mjuk makt för att störa stabiliteten.

Mjuk makt står då för förmågan åstadkomma politiska förändringar utan att tillgripa våld eller tvång. Ett sätt är att påverka civilsamhället genom organisationer som verkar för mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokrati. Grupper med en sådan agenda är visserligen en mindre del av alla NGO, men för regimen är de tillräckligt många för att motivera ett hårdare regelverk för samtliga.

Paraplyrevolutionen

Ledarna i Peking tror dessutom att vissa grupper startar olika verksamheter i Kina som en täckmantel för underrättelseverksamhet för väst – och det kan vi inte utesluta.

Debattörer som sympatiserar med den kinesiska regeringen påpekar att exempelvis USA ger indirekt stöd till aktivistgrupper som arbetar för politiska reformer i många länder. De nämner till exempel den så kallade paraplyrevolutionen i Hongkong under hösten 2014.

Dessa debattörer uppger att männen bakom det folkliga upproret Occupy Central i själva verket har nära band med och finansiellt stöd från National Democratic Institute (NDI) i Washington. NDI är till formen en NGO, men finansieras av amerikanska utrikesdepartementet via National Endowment for Democracy (NED).

Ledaren för Occupy Central, juristprofessorn Benny Tai vid Hongkong University, ska sedan länge ha en sådan koppling. Även inflytelserika oppositionspolitiker i Hongkong som Martin Lee och Audrey Yu har gamla kontakter med de amerikanska regeringsstödda instituten.

Pengar från Washington

I maktens korridorer i Peking kopplar partitopparna samman sådan information med uppgifterna om vilken roll bakom kulisserna som National Endowment for Democracy och National Democratic Institute spelat i andra länder – tillsammans med andra västerländska NGO. Det handlar om upproren som störtat regimer och/eller ledare i exempelvis Ryssland, Ukraina, Tunisien och Egypten.

Pekingvänliga debattörer uppger också att flera separatistgrupper i den kinesiska regionen Xinjiang får pengar från National Endowment for Democracy, till exempel World Uighur Congress, Uighur American Association med flera. Det är grupper som utländska medier ofta vänder sig till för kommentarer när det händer något speciellt i Xinjiang.

Det återstår att se om president Xi Jinping ger nationella folkkongressen order om att ta lagen om frivilliga organisationer – eller om det blir en ny omarbetsning som tar hänsyn till en del synpunkter som kommit fram. Men att klimatet för NGO blir kärvare är i alla fall uppenbart. ■